

**Stichting Educatieve Natuurtuin
Goffert
Jaarverslag 2012**

Jaarverslag 2012 Stichting Educatieve Natuurtuin Goffert

Goffertweg 19
6532 AA Nijmegen
Telefoon 024-3541729
E-mail: info@natuurtuingoffert.nl
Website: www.natuurtuingoffert.nl

Bestuur per 31 dec. 2012

Paul Eskens (voorzitter)
Moniek Lenders (penningmeester)
Peter Engelhard (secretaris)
Bert Klarenbeek (bestuurslid)
Koby v.d. Knaap (bestuurslid)

Medewerkers per 31 december 2012

Louis van der Heyden (materiaalontwikkeling en educatie)
Saskia Verschuren (educatie)
Ceciel Geerards (administratie en kruidentuin)
Marion de Bont (coördinatie algemene taken)

Voorwoord :

Vorig jaar werd gemeld dat het jaar 2011 gekenmerkt werd door de start van grote veranderingen. Het jaar 2012 was het jaar van de grote (nu doorgevoerde) verandering, die in het jaar 2013 definitief zijn beslag krijgt. Door de forse bezuinigingen van de Gemeente Nijmegen zijn nagenoeg alle gesubsidieerde arbeidsplaatsen bij de Educatieve Natuurtuin komen te vervallen. We hebben eind 2012 afscheid moeten nemen van Saskia Verschuren en Ceciel Geerards. We hebben gelukkig Louis van der Heijden binnen kunnen houden, omdat zijn baan met ingang van 1 januari 2013 is 'gewit'. Dit is voor ons van grote betekenis, omdat Louis zich in de organisatie uitsluitend zal gaan bezighouden met de productontwikkeling (educatief materiaal). Ook medewerkster Marion de Bont is gelukkig binnengebleven !

In 2012 hebben wij gewerkt aan een reorganisatie, inhoudende de overstap naar een vrijwel complete vrijwilligersorganisatie. Het resultaat is dat vrijwilligers nagenoeg alle cruciale hoofdposten bezetten, zoals: coördinatie educatie, coördinatie tuinonderhoud en beheer, coördinatie kruidentuin en bestuur. De coördinatie algemene taken is handen van onze medewerkster Marion de Bont. Deze reorganisatie vereist een nog directere betrokkenheid van de vrijwilligers bij de Educatieve Natuurtuin, een grotere verantwoordelijkheid voor de vrijwilligers, en een bestuur op kortere afstand dan voorheen. De reorganisatie is in goed overleg met de "werkvloer" tot stand gekomen en door het bestuur in oktober vastgesteld in een organisatieschets.

Aan het einde van het jaar 2012 hebben we als bestuur geconstateerd dat we de goede weg hebben bewandeld en dat we in een jaar tijd veel hebben bereikt. We hebben het evenwicht kunnen bewaren tussen wat vrijwilligers leuk vinden en wat goed is voor onze vrijwilligersorganisatie. We hebben gemerkt dat de werkvloer zich redelijk soepel heeft aangepast aan de nieuwe ontwikkelingen. Kortom: de betrokkenheid van de vrijwilligers bij de Educatieve Natuurtuin is nog groter geworden dan voordien. Dat was ook goed te merken op de dag van het "vrijwilligersuitje" op 7 september die een groot succes was. De kunst is om deze betrokkenheid te blijven vasthouden en uiteraard heeft het bestuur zich hierover

beraden . De aandacht zal gericht blijven op het versterken van het vrijwilligersbestand en het bestuur hoopt daar in het jaar 2013 op terug te komen.

De “ pluktuin “ en de verkoop van boeketten is een groot succes . We hebben besloten om dit samenwerkingsproject met de Kinderboerderij voort te zetten en daarvoor extra vrijwilligers aan te trekken.

Voorts hebben we in het jaar 2012 een teruggang in de ‘omzet’ in educatie geconstateerd: dit is opmerkelijk te noemen . We onderzoeken uiteraard de oorzaken en we moeten echt de ‘omzet’ weer op het oude niveau zien te krijgen.

Nu de reorganisatie geslaagd genoemd mag worden is er meer ruimte om de verdere integratie van de Natuurtuin in het Goffertpark aandacht te geven.

Paul Eskens, voorzitter

Vrijwilligers

Ons vrijwilligersbestand (32) is iets gestegen. Over de aantallen zijn we, zeker bij de onderhoudsgroep, zeer tevreden. De vrouwen zijn in de meerderheid (22). Enkele vrijwilligers werken in meerdere groepen mee.

De vrijwilligers waren tot de zomer nog onder te verdelen in de volgende groepen: tuinonderhoud (15), kruidentuin (5), educatie (10), pluktuin (1) en overige taken (PR, computerbeheer: 3).

De onderhoudsgroep werkt verdeeld over twee dagen, educatie-medewerkers verdeeld over de week, en de kruidentuin en pluktuin worden op een vast dagdeel per week bijgehouden.

Hanneke Michels werd coördinator van de vrijwillig(st)ers in tuinonderhoud. Ceciel Geerards coördineerde – vanaf het najaar van 2012 dit overdragend aan Maaïke Aarts- de kruidentuingroep; bij de educatie was dat Saskia Verschuren, die vanaf het najaar taken overdroeg aan Corien Baars.

Zij voerden met de vrijwilligers aannames- en evaluatiegesprekken en trachtten het aanbod van werk gevarieerd en inspirerend te presenteren. Over het geheel ervaren de vrijwillig(st)ers hun werk bij ons als erg prettig.

Een nieuw terrein van inkomsten boorde Ceciel aan met de pluktuin, gelegen op het terrein van de Kinderboerderij Goffert. Met behulp van Mary Bannenberg creëerde ze een bloementuin waaruit ze prachtige boeketten plukte die bij de Kinderboerderij verkocht werden. Een succes! De opbrengst was gedeeltelijk voor de natuurtuin en gedeeltelijk voor de Kinderboerderij.

Van imker Paul Schoenmakers hebben we in 2012 helaas afscheid moeten nemen in verband verschillen in visie over imkeren. De zorg voor de bijenvolken is dit jaar overgenomen door Martin Walraven die ook imker is van de volken in het Goffertpark. Totnutoe hebben de volken zich goed ontwikkeld.

Het bestand educatie-vrijwilligers werd met drie enthousiaste nieuwe mensen aangevuld, en twee oude getrouwen gaven aan in 2013 alleen als nood-oproepkracht inzetbaar te willen blijven.

Dit jaar werd de tuinonderhoudsgroep versterkt met 1 vrouw en 1 man. In de kruidentuin kwamen 2 nieuwe krachten.

Het vrijwilligersuitstapje

Dit jaar werd het uitstapje in de tuin zelf gehouden, vanaf de na-middag : eerst een klankspel op de heide, vervolgens een geblinddoekt Blote-Voeten-Pad met als verrassing: ontvangst in de met lampionnen versierde boomgaard waar een accordeonist verleidelijke muziek speelde en een feestelijk gedekte tafel iedereen uitnodigde. Het werd een bijzonder geanimeerd gebeuren waar we met veel plezier op terugkijken!

Tuinonderhoud

2012 was een jaar met (alweer) zeer wisselende temperaturen en veel neerslag. Dat zorgde in de lente en vroege zomer voor een explosieve groei in de tuin, waarbij iedere week paden vrijgemaakt moesten worden van overgroeïende planten en struiken. De graanoogst was goed: alle granen (behalve het lijnzaad) zijn geoogst en gedorst. Het resultaat is dat we dit jaar wintertarwe en rogge hebben kunnen zaaien van eigen oogst. De gezaaide rogge is verrijkt met rogge en onkruiden van de akkers van Marcel Bolten. Hopelijk geeft dat in 2013 een rijke roggeakker, met veel variatie in akkeronkruiden. Het arm grasland op de heide was dit jaar prachtig, met uitbundig wuivend varkensgras, nog nooit vertoond in de geschiedenis van de Natuurtuin. Het natte heide-gebied doet het erg goed, alle planten zijn aangeslagen. Met het uitgraven van het moeras in november moest worden geconstateerd dat het moeras zodanig aan het verlanden is dat, ondanks de grote en geweldige inspanning van onze vrijwilligers, de klus niet helemaal geklaard kon worden. We hopen in 2013, misschien met hulp van vrijwilligers van buitenaf, deze jaarlijkse onderneming wél af te krijgen. Hanneke Michels

Kruidentuin

Een jaar van veranderingen.

In de loop van de zomer van 2012 werd steeds duidelijker dat ik de coördinatie over de kruidentuin van Ceciel over zou nemen. De kruidentuin is ook een uniek stukje van de natuurtuin en het is fijn als dat kan blijven bestaan! De laatste maanden van het onderhoudseizoen heeft Ceciel mij ingewerkt in alles wat met de kruidentuin te maken heeft. Ik zal haar zeker missen maar we gaan er ook weer iets moois van maken. Momenteel werken we met z'n vieren in het onderhoud en dan hebben we ook nog iemand, die met een speciaal computerprogramma bezig is om alle planten in plattegronden te zetten. Zo wordt het voor nieuwe vrijwilligers gemakkelijker om planten te herkennen. Het zou fijn zijn om nog 1 of 2 mensen erbij te krijgen in 2013.

De grootste border in de kruidentuin zorgde al een aantal jaren voor onduidelijkheid omdat er geen vast en werkbaar thema aan verbonden was. Dit jaar is besloten om er een educatieborder van te maken: de kinderen zullen via een paadje echt tussen de planten kunnen lopen en ze goed bekijken. Het plan is om er in ieder geval bloemen in allerlei kleuren in te zetten en in de winter zullen er stapstenen voor het paadje gemaakt worden.

Het laatste werk wat we voor de winter samen geklaard hebben, was het op de schop nemen van de zogenaamde 'rode-lijsten-border' om het akkerklokje eruit te halen. De witte wortels van deze woekeraar zaten overal tussen en het was echt een monnikenwerk om hem overal tussenuit te vissen, maar ook heel bevredigend. Er is in ieder geval 1 plant die iedereen nu herkent!

Maaïke Aarts

Educatie

Er hebben in totaal 2669 kinderen les gekregen in de tuin. Om de overgang naar een nieuwe coördinator goed te laten verlopen werd een coördinatiegroep jeugdeducatie in het leven geroepen. Deze groep heeft ook gesprekken gehad met het IVN en het MEC. De coördinatiegroep heeft haar taak volbracht en is opgeheven. Saskia heeft mij prima ingewerkt om haar werk als coördinator van de educatie over te nemen. Marijke ondersteunt mij bij de coördinatie. Twee vrijwilligers hebben afscheid genomen en een werkt mee als boventallige kracht.

Marion van der Steen van het MEC heeft twee cursusbijeenkomsten gegeven (de derde in 2013). De onderwerpen die aan bod kwamen waren: hoe leren kinderen in verband met meervoudige intelligentie en hoe onderscheid je een leeftijdsfase uitgedrukt in kernbegrippen

en vaardigheden gekoppeld aan leeftijdsniveaus. Daarnaast wordt een begin gemaakt met een scholingsprogramma (over o.a. insecten, waterbeestjes), met handvatten voor vrijwilligers bij de lessen.

Voor de vrijwilligers is het een jaar geweest waarin zij geheel zelfstandig het pad moesten uitzetten en een les moesten geven. Dit hebben zij met veel enthousiasme gedaan. We gaan met vertrouwen het nieuwe jaar tegemoet met de kanttekening dat er hard gewerkt moet worden aan de werving van nieuwe vrijwilligers.

Corien Baars

Het groene klaslokaal

Productontwikkeling

De ontwikkeling van nieuw lesmateriaal heeft in 2012 praktisch stil gestaan door alle onzekerheid. Het bestaande materiaal is op kritiepunten uit 2011 aangepast, maar de plannen die er waren voor de vernieuwing van middenbouwlessen, ontwikkeling van nieuwe lesprogramma's en andere ideeën stonden lang in de wacht.

Pas toen in het najaar duidelijk werd dat er voor 2013 ruimte kwam voor een betaalde functie, is een begin gemaakt om de vernieuwingsplannen vorm te geven.

Dat heeft in 2012 nog wel geleid tot een ruwe schets van de gewenste ontwikkelingen en een voorlopige tijdlijn. Hiervoor is een ondersteuningsgroep in het leven geroepen, naast de geïntensiveerde samenwerking met het MEC Nijmegen.

In 2013 zal op deze weg verder worden gegaan, met naar alle waarschijnlijkheid al de eerste resultaten voor aanvang van het nieuwe educatie seizoen.

De Pluktuin

Dit jaar werd de pluktuin verder ontwikkeld om de tuin ook in de toekomst vorm te geven. De bloemen werden in de zomermaanden vroeg in de morgen geplukt en fleurden menigmaal ons kantoor op. De bezoekende ouders van de Kinderboerderij waren heel enthousiast over de mooie boeketten, die te koop werden aangeboden.

Algemene taken

Er is het afgelopen jaar hard gewerkt om de interne organisatie te stroomlijnen en in duidelijke afspraken vast te leggen. Een belangrijke voorwaarde voor onze vrijwilligersorganisatie.

Imkervereniging Nijmegen

Dit jaar nam één van de imkers van de vereniging de zorg voor onze bijen over. Wij bieden de Imkervereniging Nijmegen graag onderdak voor haar imkeropleiding en incidentele andere activiteiten.

We zijn blij met de prettige samenwerking.

Bijscholing

Marion volgde een herhalingscursus Bedrijfs hulpverlening..

Voor de vrijwilligers van het tuinonderhoud waren er weer verschillende snoeicursussen: bomen snoeien o.l.v. Freek, struiken snoeien o.l.v. Ceciel.

Vrienden van de natuurtuin

Voor donateurs, vrijwilligers en andere belangstellenden verscheen elke maand de Nieuwsbrief (digitaal of per post).

Open Meditatie in de Natuurtuin

De gehele maand september verzorgde Marion 's ochtends van 8.30 tot 9.00 op de heide 'Meditatie in Beweging': helaas bleek er weinig belangstelling. In 2013 is het voornemen om een dergelijk aanbod in mei /juni te doen.

Dag van het Park / Open Dag

2012 bood ons een gure, regenachtige 'Dag van het Park' waardoor we met onze geplande activiteiten naar binnen moesten uitwijken.

Ook nu weer leverde de Gemeente Nijmegen tentenmateriaal, tafels en stoelen. Restaurant 'de Goffertboerderij' heeft ons gesteund door koffie- en theecontainers te lenen.

Topactiviteit was dit jaar het natuur-knutsels maken o.l.v. één van onze vrijwilligers, in een tent op de heide. De sfeer werd binnen muzikaal omlijst met gitaarspel.

Vanuit onze Educatieve Natuurtuin Goffert startte de IVN een bomenexcursie .

De opkomst was vrij laag: 40volwassenen en 45 kinderen.

Giften, fondsen en sponsoren

- Op de beursvloer van de St. Maatschappelijke Meerwaarde hebben we Installatiebedrijf Thoonen bereid gevonden om kosteloos een vervangende ventilator in het lucht-zuiveringssysteem te monteren
- Nog uit 2011 stammend was een gratis op te halen fietsenstalling bij Bouwbedrijf Van Grunsven in Wijchen
- Freek Snel heeft kosteloos zoals in voorgaande jaren samen met de vrijwilligers snoeiwerk in onze natuurtuin verricht.
- NL-DOET (Oranje Fonds): €450,-
- Bas Belderok, één van onze tuinonderhoud-vrijwilligers, schonk voor de aanschaf van nieuwe tuin-gereedschappen €200,-